

RCA gör åter två slags skivor Nu längre Quadradisc-speltider CD 4-processen har förenklats

■ Det här ska handla om CD 4-teknik. Om vi börjar med programvaran för detta 4-kanalsystem kan konstateras, att RCA, som ju är den amerikanska partnern i samarbetet med JVC i Japan, under 1973 fick problem med Quadradisc-plattorna – svårigheter, som nu verkar gå mot sin lösning.

► En av fördelarna som vi omskrivit i genomgången av CD 4-systemet är ju kompatibiliteten. Quadradisc-repertoaren går med fördel att spela av i gängse stereo också för den som inte förfogar över en 4-kanalig förstärkare jämte övriga, erforderliga don. Men just marknadsföringsbiten misslyckades i USA, där både den skivköpande allmänheten och försäljningspersonalen förvillades. På många håll sorterades den nya RCA-etiketten enbart in under "ren" 4-kanalvara. Där blev den ratad av tusentals kunder som inte blev kloka på om skivorna skulle fördäras eller inte vid "bara" stereoavspelning.

Facktdningarna i USA fick arga in-sändare, och den här sk single inventory-driven (lagerhållning under bara en varumärkning, skulle man kunna översätta) fick avbrytas.

RT berörde saken ur den vinkeln, att folk nog skulle klaga om hela repertoiren bara 4-kanalgraverades, oaktat stereomöjligheten:

Idén var nog god, säger nu RCA Records kände chef Rocco Laginestra, men för smarta lösningar får man också akta sig för. Han har avblåst hela övningen och meddelat att RCA i fortsättningen nogsnamt ska hålla två pressningar av varje ny inspelning, en för gängse stereofoni och en med Quadradisc-etiketten. Åter till det gamla alltså.

Och med det återtagget fann han för gott att också tillkännage en prishöjning på Quadradiscskivorna till nu nästan sju dollars (6:98, noga räknat). Hur detta slår i vårt land är i skrivande stund inte bekant.

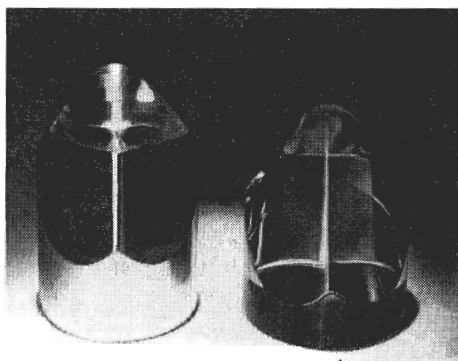
► En liten morot, om inte flera, finns dock att hålla fram i det läget: CD 4-sy-

stemet och Quadradisc förbättras kontinuerligt. De senast utsläppta releaserna har man t ex lyckats gravera så, att speltiderna nu ökats till 28 minuter per sida. Tidigare hade man vanligen 25 min, vilket inte var bra, varken från köparens eller skivbolagets synpunkt; det senare kom lite i underläge gentemot matrislägrets produkter, vilka obehindrat kan ge 30 min speltid/sida. Vanliga stereoskivor kan man gravera att ge t o m mer än 30 min per sida, men då får man vara beredd på inte så önskvärda saker som brus, ekon och överhörningar, distorsion och sämre dynamik (klenare bas, t ex).

► Som redan meddelats i RT har teknikerna gjort lite brandkärsutryckningar på CD 4-sidan och skapat utrymme för förbättringar, som det brukar heta i avtalsrörelsen. Man har trots svårigheter haft goda skäl, då försäljningen bara i Japan av CD 4-skivor 4-faldigades under 1973 jämfört med 1972 (skivtillgången är för all del en inte oväsentlig faktor i sådana här statistikuppsvisningar).

RT har, redan i text och bild beskrivit IC-enheterna för demodulatorn. De har mötts med stort intresse.

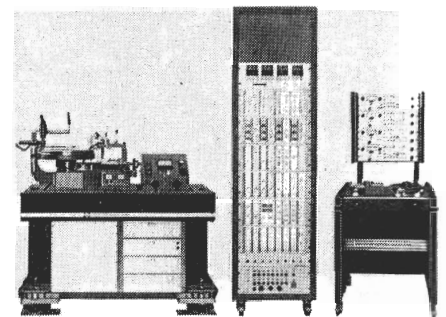
Vidare hann vi få med i förra numret nyheten om att JVC i samarbete med Naniki Precision Jewel Corp fått fram en ny och mycket mera ekonomisk metod att tillverka Shibata-nålen mot tidigare. Ist f att använda homogena, utvalda diamantstavar räcker det nu med att en pre-

Shibata-slipade diamanter. T h den gamla, "hela" diamantstaven och t v den nya lösningen med en spets som vilar på titanium.

cisionsbearbetad spets av diamant limmas fast på en bärande stav av den från flyg- och rymdtekniken välkända metallen titanium. Som bekant har priserna på alla slags rådiamanter, också för industri bruk, stigit oerhört på senare tid. Limning är inte så äventyrligt som det låter; inom just flygtekniken har man limmat höghastighetsskalkonstruktioner sedan länge, utan att vare sig hög- eller lågfrekventa vibrationer påverkat fogarna att släppa. Tidigare har också andra tillverkare av pick up-element limmat samman diamantspetsar med stavar, vilka då varit av ferrolegeringar. Titanium-användningen resulterar i "nålar" som bara väger hälften av "järnlimningens".

Japanerna är inriktade på en produktionsmängd av minst 100 000 nålar per månad, ett kvantum som mot årets slut anses komma att fördubblas.

Andra generationens graverutrustning för CD 4. Den kan utan hinder kopplas ihop med konventionella bandspelare.

► Framställningen av CD 4-skivor har varit mödosam hittills. All elektronik – nästan – har fått specialkräddas. Varken mikrofoner eller bandspelare duger som standard för mastermaterialframställningen. En stor stötsten har graveringen varit med sina "udda" hastigheter.

Nu debuterar "andra generationens" graverutrustning för CD 4, som utan hinder går att kopplas ihop med både konventionella bandspelare och icke-modifierade graververk. Handhavandet har också blivit betydligt enklare, säger rapporterna, och utrustningen går nu in på fjärdedelen av tidigare använt utrymme. ■